

Jurisprudentie

Zaak C-129/14 PPU Zoran Spasic

(verzoek van het Oberlandesgericht Nürnberg om een prejudiciële beslissing)

„Prejudiciële verwijzing — Prejudiciële spoedprocedure — Politiële en justitiële samenwerking in strafzaken — Handvest van de grondrechten van de Europese Unie — Artikelen 50 en 52 — Beginsel *ne bis in idem* — Schengenuitvoeringsovereenkomst — Artikel 54 — Begrippen straf die ‚is ondergaan’ en straf die ‚daadwerkelijk ten uitvoer wordt gelegd’”

Samenvatting – Arrest van het Hof (Grote kamer) van 27 mei 2014

1. *Justitiële samenwerking in strafzaken — Bevoegdheden van het Hof — Prejudiciële vragen — Vraag betreffende de uitlegging van een op basis van titel VI van het EU-Verdrag gesloten overeenkomst — Verzoek om uitlegging dat artikel 35 EU niet noemt, maar slechts naar artikel 267 VWEU verwijst — Ontvankelijkheid*

(Art. 35 EU; art. 267 VWEU)

2. *Grondrechten — Handvest van de grondrechten van de Europese Unie — Beperking van de uitoefening van de in het Handvest erkende rechten en vrijheden — Beginsel *ne bis in idem* — Voorwaarde dat de straf ten uitvoer is gelegd, gesteld in artikel 54 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst — Onderzoek van de verenigbaarheid van die bepaling met artikel 50 van het Handvest — Beperking in de zin van artikel 52, lid 1, van het Handvest — Wijze waarop die beperking door de nationale rechterlijke instanties in concreto wordt toegepast*

(Art. 6, lid 1, derde alinea, VUE en 67, lid 3, VEU; Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, art 50 en 52, leden 1 en 7; Schengenuitvoeringsovereenkomst, art. 54)

3. *Justitiële samenwerking in strafzaken — Protocol tot opnemng van het Schengenacquis — Schengenuitvoeringsovereenkomst — Beginsel *ne bis in idem* — Toepassingsvoorwaarde — Straf die „is ondergaan” of „daadwerkelijk ten uitvoer wordt gelegd” — Begrip — Veroordeling tot twee hoofdstraffen — Betaling van de geldstraf zonder dat de vrijheidsstraf ten uitvoer wordt gelegd — Daarvan uitgesloten*

(Schengenuitvoeringsovereenkomst, art. 54)

1. Het feit dat een verwijzingsbeslissing betreffende de uitlegging van een overeenkomst die is vastgesteld op basis van titel VI VEU, in de versie die van toepassing was vóór de inwerkingtreding van het Verdrag van Lissabon, artikel 35 EU niet noemt, maar naar artikel 267 VWEU verwijst, kan op zich niet leiden tot de niet-ontvankelijkheid van het verzoek om een prejudiciële beslissing.

(cf. punt 45)

2. Artikel 54 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst (SUO), dat de toepassing van het beginsel ne bis in idem afhankelijk stelt van de voorwaarde dat in geval van veroordeling de straf „is ondergaan” of „daadwerkelijk ten uitvoer wordt gelegd”, is verenigbaar met artikel 50 van het Handvest van de grondrechten van de Europese Unie, waarin dat beginsel wordt gewaarborgd.

De bijkomende voorwaarde van artikel 54 SUO is namelijk een beperking op het beginsel ne bis in idem die verenigbaar is met artikel 50 van het Handvest, aangezien die beperking wordt bestreken door de toelichtingen bij het Handvest met betrekking tot dat artikel, waarnaar artikel 6, lid 1, derde alinea, VEU en artikel 52, lid 7, van het Handvest rechtstreeks verwijzen.

In elk geval vormt de tenuitvoerleggingsvoorwaarde, die de ruimere bescherming van artikel 50 van het Handvest van een bijkomende voorwaarde afhankelijk stelt, een beperking op het in dat artikel verankerde recht in de zin van artikel 52 van het Handvest.

In de eerste plaats moet de beperking op het beginsel ne bis in idem namelijk worden beschouwd als een bij wet gestelde beperking, aangezien zij haar grondslag heeft in artikel 54 SUO.

In de tweede plaats moet worden aangenomen dat een bepaling als artikel 54 SUO de wezenlijke inhoud van het beginsel ne bis in idem eerbiedigt. De tenuitvoerleggingsvoorwaarde van dat artikel doet immers niet af aan het beginsel ne bis in idem als zodanig, aangezien zij wil voorkomen dat iemand die in een eerste overeenkomst sluitende staat onherroepelijk is berecht, in een tweede overeenkomst sluitende staat niet meer voor dezelfde feiten kan worden vervolgd en dus uiteindelijk ongestraft blijft wanneer de eerste beoordelende staat de opgelegde straf niet heeft laten uitvoeren.

In de derde plaats brengt volgens artikel 67, lid 3, VWEU de opdracht van de Unie om een ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid te worden, mee dat de Unie ernaar moet streven een hoog niveau van veiligheid te waarborgen door middel van maatregelen ter voorkoming en bestrijding van criminaliteit, maatregelen inzake coördinatie en samenwerking tussen de politie en justitiële autoriteiten en andere bevoegde autoriteiten, alsmede door de wederzijdse erkenning van rechterlijke beslissingen in strafzaken en, zo nodig, door de onderlinge aanpassing van de strafwetgevingen. De tenuitvoerleggingsvoorwaarde van artikel 54 SUO past in die context aangezien zij binnen de ruimte van vrijheid, veiligheid en rechtvaardigheid wil voorkomen dat iemand die in een lidstaat van de Unie bij een onherroepelijk strafrechtelijk vonnis is veroordeeld, zijn straf ontloopt. Bovendien is die voorwaarde geschikt om die doelstelling te bereiken. Door de autoriteiten van een overeenkomst sluitende staat de bevoegdheid te geven om in geval van niet-tenuitvoerlegging van de opgelegde straf, een door een andere overeenkomst sluitende staat onherroepelijk veroordeelde persoon te vervolgen voor dezelfde feiten, wordt immers voorkomen dat de veroordeelde ongestraft blijft door het grondgebied van de veroordelende staat te verlaten. Wat de vraag betreft of die voorwaarde noodzakelijk is, beogen op het vlak van de Unie weliswaar talrijke instrumenten van afgeleid recht de samenwerking tussen de lidstaten in strafzaken te vergemakkelijken, doch dergelijke instrumenten voor wederzijdse hulp leggen, anders dan artikel 54 SUO, geen tenuitvoerleggingsvoorwaarde op en kunnen dus niet garanderen dat de nagestreefde doelstelling volledig wordt bereikt. In het kader van de toepassing van de tenuitvoerleggingsvoorwaarde van artikel 54 op een concreet geval, kan echter niet worden uitgesloten dat de bevoegde nationale rechterlijke instanties op basis van artikel 4, lid 3, VEU en tegen de achtergrond van genoemde instrumenten van afgeleid recht, met elkaar in contact treden en onderling overleg plegen teneinde na te gaan of de lidstaat van eerste veroordeling daadwerkelijk voornemens is de opgelegde straffen ten uitvoer te leggen.

(cf. punten 55, 57-59, 62-65, 68, 73, 74, dictum 1)

3. Artikel 54 van de Schengenuitvoeringsovereenkomst (SUO) moet aldus worden uitgelegd dat niet kan worden aangenomen dat een straf is ondergaan of ten uitvoer wordt gelegd in de zin van die bepaling, wanneer een persoon die bij eenzelfde beslissing van een rechterlijke instantie van een andere lidstaat is veroordeeld tot een geldstraf en tot een vrijheidsstraf, alleen de hem opgelegde geldstraf betaalt, terwijl de vrijheidsstraf niet ten uitvoer is gelegd.

Hoewel artikel 54 SUO het enkelvoud gebruikt waar het bepaalt dat „de straf is ondergaan”, geldt die voorwaarde namelijk voor de situatie waarin twee hoofdstraffen zijn opgelegd. Een andersluidende uitlegging zou het in artikel 54 verankerde beginsel ne bis in idem immers uithollen en afdoen aan de nuttige werking van dat artikel. Bijgevolg is in een dergelijke situatie niet aan die voorwaarde voldaan, wanneer een van de twee opgelegde straffen niet „is ondergaan” in de zin van artikel 54 SUO.

In de tweede plaats kan niet worden aangenomen dat de straf „daadwerkelijk ten uitvoer wordt gelegd” in de zin van artikel 54 SUO op grond van het feit dat de geldstraf is betaald, aangezien het om twee hoofdstraffen gaat en de veroordeelde niet is begonnen met het uitzitten van zijn vrijheidsstraf.

(cf. punten 80-85, dictum 2)